

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران

مدرسه علمیه فاطمیه (سلام الله علیها) شهرستان صومعه سرا

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

شیوه همسر داری در سیره حضرت فاطمه (علیها السلام) و امام علی (علیه السلام)

استاد راهنما

جناب آقای دکتر قربانعلی یعقوب زاده

استاد داور

پژوهشگر

فهیمه جعفری

تابستان ۱۳۹۸

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه فاطمیه (سلام الله عليها) شهرستان صومعه سرا

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

شیوه همسر داری در سیره حضرت فاطمه (علیها السلام) و امام علی (علیه السلام)

استاد راهنما

جناب آقای دکتر قربانعلی یعقوب زاده

استاد داور

پژوهشگر

فهیمة جعفری

تابستان ۱۳۹۸

تحمیدیه :

الحمد لله من غير رويه و الخالق من غير منصبه

ستایش خداوندی را سزااست که شناخته شد بی آنکه دیده شود و آفرید بی آنکه دچار رنج و

زحمتی گردد. (خطبه ۱۸۳ نهج البلاغه)

سپاس خداوندی را که قرآن را فرماندهی بازدارنده و ساکتی گویا و حجت خود بر مخلوقات

قرار داد و پیامبران و اهل بیتش را برای تکمیل امتنان بر خلق و نشانه نهایت لطفش قرار داد و

خلق را بر پرهیزکاری سفارش کرد و آن را نهایت خشنودی خود و خواستش از بندگان قرار داد.

به امید اینکه در راه رضایتش گام برداریم .

تقدیم به :

بهترین الگوهای زندگی مشترک

مولای متقیان امام علی (علیه السلام) و بانوی دو عالم فاطمه زهرا (علیها السلام).

زندگی ساده و پر از صمیمیت

پس از ازدواج، در طیّ نه سال زندگی مشترکی که این دو همسر نمونه داشته اند، پیوسته از زندگی ساده و بدون تشریفات بهره مند بوده اند. و آنچه که در زندگی آنان برجسته بود، صفا، صمیمیت، همکاری و مهرورزی بود.^۱ این قسمت را نیز در ابعاد گوناگون مورد بررسی قرار می دهیم:

همکاری زن و شوهر علی (علیه السلام) و فاطمه (علیها السلام)

امام باقر (علیه السلام): علی (علیه السلام) و فاطمه (علیها السلام) برای داوری درباره تقسیم کارهای خود، نزد پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) رفتند. پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم) این گونه قضاوت کرد که کارهای داخل خانه را فاطمه انجام دهد و کارهای بیرون خانه را علی. فاطمه (علیها السلام) فرمود: از این که پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) مرا از بر عهده گرفتن مسئولیت های مردان، معاف ساخت، فقط خدا می داند که چقدر خوشحال شدم». و همچنین فاطمه (علیها السلام) کار خانه، پخت و پز نان و جارو کردن اتاق را برای علی (علیه السلام) تضمین کرد، و علی (علیه السلام) کارهای بیرون از خانه مانند: حمل هیزم و آوردن مواد خوراکی را برای او بر عهده گرفت.

روایت شده است که امیر المومنان (علیه السلام) به مردی از بنی اسد فرمود: «آیا می خواهی از خودم و از فاطمه زهرا برایت بگویم؟ او در خانه من، آن قدر با مشک، آب کشید که [بند آن] در سینه اش رد انداخته بود، و چندان دستاس کرد که دستهایش تاول زده بود، و چندان خانه را رفت و روب کرد که لباس هایش رنگ خاک به خود گرفته بودند، و آنقدر زیر دیگ آتش را افروخته بود که جامه هایش تیره رنگ شده بودند، از این کار، رنج و آسیب سختی به او رسید».

۱ سعید ، داودی، همان ، ص ۱۰۸.

به او گفتم : کاش نزد پدرت بودی و از ایشان تقاضای خدمتکاری کنی تا از نور و گرمای این کار آسوده شوی. فاطمه (علیها السلام) برای دیدن پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم) رفت. پس دید که عده ای نزد ایشان به گفتگو مشغول اند. خجالت کشید و برگشت و پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم) دانست که فاطمه (علیها السلام) برای کاری آمده است. فردای آن روز ، نزد ما آمد ...

من گفتم : من به شما می گویم، ای پیامبر خدا! فاطمه (علیها السلام) از بس با مشک، آب کشیده، در سینه اش رد انداخته، و از بس دستاس کرده، دستانش تاول زده، و از بس خانه را جارو زده ، لباس هایش رنگ خاک به خود گرفته، و از بس زیر دیگ آتش افروخته ، جامه هایش تیره شده است. از این رو ، به او گفتم : کاش نزد پدرت بروی و از ایشان تقاضای خدمتکاری کنی تا از سوز و گرمای این کار آسوده شوی. پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) فرمود : آیا چیزی به شما نیاموزم که از خدمتکار برایتان بهتر است؟ هرگاه به رخت خواب خود رفتید: سی و چهار مرتبه الله اکبر، ۳۳ مرتبه سبحان الله ، و ۳۳ مرتبه الحمدلله ... » .

فاطمه (علیها السلام) سرش را [از زیر لحاف] بیرون آورد و فرمود : « راضی ام به رضای خدا و پیامبرش، راضی ام به رضای خدا و پیامبرش !»^۱.

۱ . محمد، ری شهری، تحکیم خانواده ، دارالحديث ، دارالحديث ، ۱۳۹۲، ص ۱۷۳.

نتیجه گیری

از مهم ترین نتایجی که می توان از بحث مذکور گرفت این است که ازدواج یک امر عاطفی روانی، و فطری می باشد. که خداوند برای آرامش انسان ها و تکمیل هر یک از زوجین آن را تقدیم آدمی نموده است. اما اینکه زوجین چگونه با هم رفتار کنند و چگونه فرزندداری کنند امری است بیشتر اکتسابی و باید آن ها را آموخت در واقع بیشتر حضوری هستند تا حصولی. آیین همسرداری، فرزندداری خود یک هنر و مهارت است و در واقع یک علم هست اینکه دو فرد تحت عنوان زن و مرد و با دو دنیای متفاوت، دو نگرش متفاوت در کنار هم برای اهداف مشترک تلاش نمایند و از بسیاری از خواسته های شخصی بگذرند و با شناخت دنیای متفاوت همدیگر خواسته های فردی خود را تقلیل دهند. و بسیاری از نابسامانی ها و آشفتگی های خانوادگی عدم درک این واقعیات می باشند. خوشبختانه بزرگان، انبیاء و ائمه ما هم همین زندگی طبیعی و ازدواج را داشته اند. لذا می توانند الگوی بسیار مناسبی برای ما باشند. الا لخصوص زندگانی زناشویی دو انسان مانند علی (علیه السلام) که بعد از پیغمبر اسلام بی نظیر می باشد و نیز فاطمه زهرا (علیها السلام) که در میان زنان مانند ندارد لذا گفتار، کردار، رفتار این بزرگان با خودشان با فرزندان با اقوام با بیگانگان و بر خوردشان نسبت به مسائل گوناگون، سیاسی، اجتماعی، تربیتی، اقتصادی و همچنین مشارکت در امور خانواده، تقسیم وظایف کار، خلق و خویشان نسبت به هم، ابراز محبت همه و همه می توانند الگوی بسیار مناسبی برای ما باشند و از طرف دیگر نحوه تحصیل دین بزرگان در سختی ها و تنگناهای اقتصادی یک اسوه برای پیروانشان می باشند.

فهرست منابع

- ۱- قرآن کریم
- ۲- نهج البلاغه
- ۳- بحارالانوار
- ۴- اسدی، علی رضا، فاطمه (علیها السلام) راز آفرینش، نشر جمهوری، ۱۳۸۹.
- ۵- اسحاقی، سید حسین، سبک زندگی فاطمی (علیها السلام) نگارش، نشر هاجر، ۱۳۹۳.
- ۶- اکبری، محمود، صمیمانه با عروس و داماد، گل وردی، نورالزهره، ۱۳۹۲.
- ۷- احمدی جلفایی، حمید، سیمای حجاب و عفت در آیات و روایات، زائر آستان مقدس، زائر آستان مقدس، ۱۳۸۵.
- ۸- احمد جلفایی، حمید، صحیفه فاطمیه، زائر، زائر، ۱۳۸۸.
- ۹- جوادی آملی، محمد جواد، مفاتیح الحیاه، اسراء، اسراء، ۱۳۹۱.
- ۱۰- داودی، سعید، بانوی بهشتی در عرصه های حضور، سلیمانزاده، انتشارات امام علی ابن ابی طالب (علیه السلام)، ۱۳۹۱.
- ۱۱- رضوانی، علی اصغر، فاطمه زهرا (علیها السلام)، در نگاه دیگران، نگارش، دلیل ما، ۱۳۸۹.
- ۱۲- رفیعی محمدی، علی محمد، بیست اصل در تربیت، انتشارات رسول اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم)، ۱۳۸۸.
- ۱۳- رمضان‌گیلانی، رضا، جوانه زندگی و زندگی جوان، نینوا، صحیفه معرفت، ۱۳۸۴.
- ۱۴- ری شهری، محمدی، تحکیم خانواده، دارالحديث، دارالحديث، ۱۳۹۴.

- ۱۵- سالاری فر ، محمدرضا، درآمدی بر نظام خانواده در اسلام ، نگارش هاجر ، ۱۳۸۹.
- ۱۶- شهیدی، سید جعفر، زنگانی فاطمه زهرا (علیها السلام) ، دفتر نشر فرهنگ اسلامی لیتوگرافی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی ، ۱۳۸۷.
- ۱۷- شریعتی، علی، فاطمه فاطمه است ، لیتوگرافی، ایران جوان ، ۱۳۸۹.
- ۱۸- کلاسوند، فریبا، زن در اسلام، نگارش، هاجر، ۱۳۹۲.
- ۱۹- عطاردی، عزیز الله، ترجمه سند فاطمه زهرا (علیها السلام)، محمدرضا عطائی ۱، افست، عطارد ، ۱۳۸۶.
- ۲۰- قنبری همدانی، حشمت الله ، سیری در تاریخ اسلام ، سپهر ، امیر کبیر ، ۱۳۷۹.
- ۲۱- کمپانی، فضل الله ، حضرت زهرا (علیها السلام)، سپیدرود، مفید ، ۱۳۸۶.
- ۲۲- معاونت پژوهش مرکز مدیریت حوزه های علمیه ، قدس ، سنابل، ۱۳۸۴.
- ۲۳- مطهری، مرتضی، سیری در سیره نبوی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صدرا ، ۱۳۸۵.
- ۲۴- میخبر، سیما، ریحانه بعثتی، گل وردی ، نورالزهرا (علیها السلام)، ۱۳۹۳.
- ۲۵- محمدی نیا ، اسدالله ، فاطمه الگوی همه ، غدیر، سبط اکبر (علیها السلام)، ۱۳۹۶.

۲۶- http://gudsonline.ir/news//415441_

۲۷- <https://fa.m.wikipedia.org>

۲۸- <https://www.hamshahrionlie.ir>

۲۹- [mashregnews. ir](http://mashregnews.ir)